

Чи потрібен дитині дитячий сад? Якщо так, то, в якому віці пора віддавати дитину в садок? Як звести до мінімуму можливі проблеми і як підготувати малюка до майбутніх змін? Ці та багато інших аналогічні питання хвилюють практично всіх батьків, які замислюються про необхідність віддавати дитину в дитячий садок. Але, спробувавши вирішити виниклі проблеми за допомогою друзів, знайомих і родичів, молоді батьки ще більше заплутуються. Подруги з досвідом кажуть, що чим раніше дитина піде в дитячий сад, тим краще. Бабусі й дідусі, навпаки, категорично протестують і радять взагалі не віддавати малюка в садок, щоб уникнути поганого впливу. Кого слухати в цій непростій ситуації? Звичайно ж, фахівців.

Більшість дитячих психологів сходяться на думці, що дитячий садок дитині так само необхідний, як школа. Але от на питання, коли ж пора віддавати дитину в садок, однозначної відповіді не існує. Одні діти на два роки легко вливаються в колектив садовський, не плачуть при розлученні з мамою і нудьгують по дитячому садочку в свята і вихідні. Інші, навпаки, щоранку заливаються слізьми, і їх доводиться в буквальному сенсі слова відривати від мами. Все залежить від характеру і темпераменту дитини. Визначити, в якому віці дитині пора йти в дитячий сад, можна тільки уважно спостерігаючи за ним. Дитячі психологи виділяють два типи готовності до дитячого садка: готовність за темпераментом і готовність за характером. І поєднавши ці дві готовності, батьки можуть визначити приблизний вік, в якому їхня дитина "дозріє" до дитячого саду і найбільш безболісно переживе адаптацію.

Готовність N1. Увага на темперамент

Кожна дитина з перших днів життя має індивідуальним природним темпераментом, який практично неможливо змінити. Природжений темперамент людини видно в усьому: у швидкості його мислення, темпі мови, у міміці, рухливості, манері спілкування і т.д. Темперамент обумовлений швидкістю і силою реакції нервової системи на різного роду подразники: на інтонацію матері, мокрі пелюшки, почуття голоду, біль у шлунку, власні бажання і т.п. Згодом одним з таких подразників виступає дитячий колектив, тому потреба в дитячому колективі визначається, перш за все, темпераментом дитини. Як відомо, існує чотири найбільш поширених типу темпераменту: меланхолік, флегматик, холерик і сангвінік. Розглянемо кожен з цих типів.

Дитина-меланхолік

Дитина-меланхолік замкнута, нерішуча і дуже недовірлива. Вона рідко висловлює приємні емоції. Ця дитина природжений песиміст і постійно чимось незадоволена. Часто ниє, пхикає або кричить на весь голос. Вона постійно вимагає уваги до своєї персони і проявляє невдоволення, якщо батьки просять її пограти самостійно. Дитина-меланхолік не любить ніяких нововведень. Зміна розпорядку дня, поява в її оточенні нових осіб і навіть нової їжі, сприймає насторожено. Їй потрібен час, щоб звикнути до змін і прийняти їх як належне. Насилу засвоює нову інформацію та швидко втомлюється.

Час прийшов. Меланхолікові дитячий колектив не потрібен. Він цілком комфортно почуває себе вдома в оточенні дорослих, які готові задовольняти всі його примхи. Тому чим пізніше така дитина піде в дитсадок, тим краще. Якщо є можливість бажано віддавати таку дитину в садок не раніше 5-6 років. Але взагалі уникати дитячого садка і до школи сидіти вдома не варто. Бажано, щоб дитина-меланхолік до школи отримала досвід спілкування з однолітками та вихователями (не розраховуючи на маму, яка завжди поруч).

Можливі проблеми. Вранці він буде влаштовувати вам справжні концерти. Протестувати проти походу в дитячий сад меланхолік зазвичай починає ще з вечора. А коли ви нарешті зможете вирватися з його чіпких обіймів, він може "мстити" вихователям та іншим дітям за те, що мама все-таки наполягла на своєму і пішла на роботу. Меланхолік буде відмовлятися засипати і заважати іншим діткам в тиху годину.

Тактика поведінки. Меланхолікові не можна наказувати і силою вести його в садок. Будь-які категоричні звернення і негативні оцінки провокують і без того мляві дії з його боку. З таким малюком треба обговорювати майбутні події, акцентуючи увагу на позитивних сторонах. Ваше завдання - зацікавити дитину майбутніми змінами. Розповідайте дитині, як цікаво ходити з садок. У крайньому випадку, можна укласти з меланхоліком мирний договір: "Ти не плачеш вранці і йдеш у садок, а у вихідні ми підемо кататися на каруселі" (можливі будь-які варіанти в залежності від уподобань маляти).

Дитина-флегматик

З такою дитиною батьки зазвичай не знають проблем. Вона багато спить, вміє грати одна, рідко заковчує батькам істерики і практично не вимагає до себе уваги. Дитина-флегматик завжди стримана і розважлива. Вона рідко виявляє цікавість та ініціативу. Створюється враження, що вона як би пливе за течією. Флегматик любить спокійні ігри і намагається завжди триматися в тіні. Він довго адаптується до дитячого саду, але відкрито не висловлює своїх емоцій.

Час прийшов. Флегматику все одно де знаходитися - в садку чи вдома, але адаптація до дитячого садка для нього найбільш безболісно проходить в 2-3 роки. У цьому віці дитячий колектив ще не сформувався і флегматику буде простіше вписатися в новий круг спілкування.

Можливі проблеми. Адаптуючись до дитячого садка, дитина-флегматик занурюється в себе. Вона уникає спілкування з однолітками, і не йде на контакт із вихователем. Може цілий день просидіти одна в куточку або біля вікна. Рідко плаче вранці, коли мама йде і не виявляє особливої радості, коли забирають додому. Але при цьому садок довгий час залишається чужим місцем, а не "другим домом". Дитина-флегматик може цілий день терпіти в туалет або "ходити" в штани. Хоча вже давно вміє користуватися горщиком і туалетом. Таким чином, демонструє, що садок для нього - чужа територія.

Тактика поведінки. Вихователі рідко скаржаться на таких дітей. Флегматик не плаче і не вередує. Але він не менше, ніж інші діти, потребує уваги. Йому необхідна присутність поруч чогось рідного і знайомого. Принесіть в садок частинку будинку. Якщо можливо, купіть для садка такий же горщик або сидіння на унітаз, як вдома, красиву постільну білизну і піжаму. Тоді флегматику буде простіше звикнути до нової обстановки.

Дитина-холерик

Спокійною цю дитину ніяк не назвеш. Вона легко збуджується і довго не може заспокоїтися. Холерик воліє гучні ігри, пустощі і постійно має потребу в глядачах. З раннього дитинства вміє працювати на публіку. Холерик часто провокує конфліктні ситуації з однолітками і вихователями. Легко звикає до нових осіб і нової обстановки. Але всі непередбачені ситуації сприймає в багнети. Швидко схоплює нову інформацію і так само швидко її забуває.

Час прийшов. Потреба в дитячому колективі у холерика з'являється в 3-4 роки. До речі, для нього це оптимальний вік для звикання до дитячого садка. У цьому віці дитина вже знайома з певними нормами поведінки і у неї з'являється стримуючий фактор. У 3-4 роки холерикові буде найлегше навчитися відповідати за свої вчинки і гармонійно вписатися в дитячий колектив.

Можливі проблеми. Адаптуючись до дитячого садка, холерик буде проявляти ще більшу активність і задерикуватість - таким чином він намагається зняти нервові збудження і звикнути до розлуки з мамою. Тому основні проблеми будуть виникати у вихователів та інших дітей. Він буде стомлювати вихователів, і виступати ініціатором всіх дитячих пустощів.

Тактика поведінки. Не сваріть дитину за задерикуватість і войовничість. Вона і сама розуміє, що поводить неправильно, але нічого не може з собою вдіяти. Завдання батьків і вихователів - направити його енергію що б'є через край в мирне русло.

Дитина-сангвінік

Це самий "підходящий" для дитячого саду темперамент. Він неймовірно цікавий і постійно потребує нових вражень.

Дитина-сангвінік виявляє величезний інтерес до всього, що її оточує. Чудово сходиться з однолітками, швидко адаптується в незнайомому місці і миттєво засвоює нову інформацію. Її жива мова рясніє словами в найвищому ступені і супроводжується імпульсивними жестами. Дитина-сангвінік не злопам'ятна - швидко прощає і забуває образу. Сангвініки - природжені лідери і заводили. Однак, захопившись якою-небудь справою, малюк не може правильно розрахувати сили, швидко втомлюється і часто змінює обридлі заняття.

Час прийшов. Як тільки дитина-сангвінік зауважує, що навколо є діти - вона відразу має потребу в спілкуванні з ними. Сангвініки володіють вродженою готовністю до дитячого садка. Тому, чим раніше ви віддасте таку дитину в колектив, тим краще для всіх.

Можливі проблеми. Перший час сангвінік буде з радістю йти в дитячий сад. Але він швидко втомлюється від одноманітності. І якщо в саду діти надані самі собі, то сангвінік швидко насититься, і зажадає нових вражень. І як тільки йому стане нудно ходити в садок, він обов'язково продемонструє вам своє невдоволення.

Тактика поведінки. Вибирайте дитячий садок, де діти максимально завантажені різноманітними заняттями. Ліплення, малювання, музика, танці, фізкультура, розвиваючі ігри вашому малюкові підуть на користь. Дитина-сангвінік буде з задоволенням ходити в дитячий садок тільки в тому випадку, якщо там буде цікаво.

Готовність N2. Характер має значення

Як відомо, кожна дитина народжується зі своїм характером. У залежності від того, як дитина отримує нові знання і засвоює інформацію, виділяють чотири типи характеру: глядач, слухач, оратор і діяч. У кожного з наведених нижче типів готовність до дитячого саду настає в різний час. Крім того, в залежності від того, який тип сприйняття у дитини переважає, можуть з'явитися специфічні проблеми адаптації до дитячого саду.

Дитина-глядач

Його основний канал сприйняття - зір. Він із задоволенням розглядає книжки, картинки, любить дивитися телевізор. Від уваги глядача не вислизне жодна дрібниця. У той же час він швидко втомлюється від одноманітності. Йому потрібна постійна зміна кадрів і нові візуальні враження. Під час гуляння він може обійти кілька дитячих майданчиків, і на кожній пограти всього кілька хвилин. Дитина-глядач часто "не чує" звернених до нього питань, якщо вони не підкріплені візуальними враженнями. Глядач не боїться нових облич, але при цьому не йде на контакт з незнайомими людьми. Він може уважно роздивлятися чужу тітку. А як тільки вона його помітить і задасть просте запитання, сховається за маму, збентежився або щось тихо пробубонів собі під ніс.

Час прийшов. Інтерес до дитячого колективу у глядача з'являється в 3-4 роки. Але адаптація до саду у нього найбільш гладко проходить у 2 роки. Чим старшою стає дитина, тим складніше йому буде подолати збентеження, вписуючись в новий колектив.

Можливі проблеми. Глядач лякається, коли увага оточуючих прикута до нього. Він буде з цікавістю заглядати в групу. Але при цьому боїться широко відкрити двері і зайти туди. Діти цього типу часто просять маму довше не йти і посидіти разом з ним.

Тактика поведінки. Попросіть виховательку, щоб вона не бентежила дитини своїми питаннями і не привертала до нього увагу інших дітей. Йому потрібен час звикнути до нових особам і уважно розглянути всі навколо. Приводьте дитини першим, щоб у нього був час до приходу інших дітей озирнутися навколо. Якщо є можливість, перший час йдете з групи, коли всі діти вже в зборі. У присутності мами дитині буде простіше звикнути до нових особам і побороти зняковілість.

Дитина-слухач

Він засвоює інформацію за допомогою слухання. У ранньому дитинстві слухач віддає перевагу музичним іграшкам, любить слухати казки і пісеньки. Діти того типу дещо пізніше однолітків починають говорити. Слухач як губка вбирає нову інформацію і мовчить, а потім дивує дорослих правильною мовою. Він має великий словниковим запасом і хорошою пам'яттю на імена і факти. Ставлячи питання, ця дитина завжди вислуховує відповідь до кінця. При цьому його не задовольняють короткі відповіді, типу "Так-Ні".

Час прийшов. Слухача бажано віддавати в дитячий сад на 5-6 років. У цьому віці йому вже цікаво слухати не тільки дорослих, але і однолітків. У

більш ранньому віці слухач не потребує дитячому колективі і йому буде найбільш важко пережити розлуку з батьками.

Можливі проблеми. Дитині слухачеві необхідно, щоб з ним постійно розмовляли і пояснювали йому все, що відбувається навколо. При цьому він соромиться пристаати до незнайомих людей (вихователі, нянці) з питаннями і тихо чекає, поки його помітять. У результаті він може цілий день провести в очікуванні.

Тактика поведінки. Навчіть малюка слухати не тільки дорослих, але й дітей. Для цього вечорами запитуйте в нього, що говорили інші дітлахи. Зазвичай перший час діти ігнорують один одного і прислухаються тільки до слів дорослих. Але зрозумівши, що однолітки набагато цікавіші оповідачі, ніж дорослі, слухач буде з задоволенням ходити в садок.

Дитина-оратор

Оратор пізнає світ через спілкування. Ця дитина постійно щось каже. Батькам іноді здається, що він взагалі ні на секунду не замовкає. При цьому маля не стане щось бубоніти собі під ніс. Як істинному оратору йому потрібні слухачі, яких він обов'язково знайде. Він легко йде на контакт з усіма навколо. Оратор рідко бентежиться, відповідаючи на запитання дорослих. У цієї дитини з будь-якого приводу є своя точка зору, яку він обов'язково повідомить усіх навколо.

Час прийшов. У оратора потреба в дитячому колективі з'являється приблизно в 3-4 роки. Саме в цьому віці діти починають спілкуватися один з одним. І оратор легко привертає до себе увагу однолітків.

Можливі проблеми. Оратору важко мовчати, а в садку йому перший час не з ким поговорити. У виховательки немає часу слухати його розповіді, а інші дітлахи цілком поглинені своїми емоціями.

Тактика поведінки. Щовечора питайте у оратора, чим він займався в садку. Не перебивайте його. Якщо дитина цілий день мовчав, йому необхідно виплеснути накопичився словесний потік. Дитина повинна відчувати, що батькам дійсно цікаво почути докладна розповідь про події минулого дня. Якщо дитина буде знати, що увечері знайде вдячних слухачів в особі мами і тата, то йому буде простіше пережити розлуку. І попросіть виховательку, щоб вона активно залучала оратора до підготовки та участі у всіляких святах.

Він весь час зайнятий справою. Дитина діяч не може спокійно сидіти і спостерігати за чимось. Йому треба бути активним учасником що відбувається. Діти цього типу багато рухаються, а під час розмови активно жестикулюють. Діячі часто переганяють однолітків з фізичного розвитку. Але при цьому відстають у тих областях, де потрібно посидючість і терпіння.

Час прийшов. Діяч із самого народження потребує колективі однодумців. У 1,5-2 роки такій дитині вже пора відвідувати дитячий сад.

Можливі проблеми. Дитина-діяч зазвичай з задоволенням йде в дитячий сад, але через деякий час його азарт може зникнути. І коли інші діти вже адаптуються і перестають плакати вранці, діяч категорично відмовляється йти в садок і заочує істерики. Швидше за все, справа в тому, що йому стає нудно. Він не знає, чим ще зайнятися у дитячому садку: у всі іграшки він вже переграв.

Тактика поведінки. Діти цього типу адаптуються до нових умов переважно через безпосередню участь і активні дії. Діячів потрібна спокійне оточення і можливість руху. Попросіть виховательку, щоб вона регулярно давала дитині "відповідальні" доручення. Нехай малюк допоможе їй розставити іграшки, заправити ліжечка або прибрати зі столу.